

Kort historik om Vasa och spelet Svenskt Bräde

Sverige var en stormakt att räkna med första halvan av 1600-talet. Kung Gustav II Adolf och hans kansler Axel Oxenstjerna var båda framstående personligheter. Den förstnämnde en aktiv krigarkung i det 30-åriga kriget (han stupade i Lützen 1632), den sistnämnde en framstående ledare av kungens riksråd och en utomordentlig organisatör vars administrativa talang lade grunden till det svenska samhället.

Men kungen var het på gröten att få fram krigsskepp som imponerade på omvärlden och ändrade sin skeppsbyggnadsorder flera gånger. Detta medförde att skeppsbyggarna stressades i sitt uppdrag. Hybertsson, den holländske konstruktören dog och hans hustru fick överta ansvaret för skeppsbyggeriet. Ingen vågade trotsa Gustav II eller berätta för kungen att man uppmärksammat brister i skeppets sjösäkerhet. Det resulterade i att skeppet förliste på sin jungfruresa 1627. En haverikommissionen tillsattes men någon skyldig kunde inte utpekas – antagligen eftersom kungen själv bar en del av ansvaret. Skeppet bevarades väl på havets botten, bärgades 1958 och blev så småningom Sveriges mest besökta museum.

Längst ner i Vasas akter delar återfanns ett välbevarat brädspel. Fyndet gav idén att återuppväcka intresset för det svenska brädspelet. En brädspelsförening bildades i början av 90-talet.

Svenskt Bräde spelas på ett bräde likadant som Backgammon. Det har spelats i Sverige, troligtvis i hela Skandinavien och Nordtyskland, sedan medeltiden. I första hand var det högreståndspersoner - adeln, prästerna och militärerna - som hade tid att spela. Precis som schack är det ett krigsspel för två personer, men i motsats till schack finns det ett turmoment med i spelet eftersom man använder tärningar. Trots detta vinner den skickligare spelaren de flesta matcher, som i regel avgörs i tre spel. Spelet huvudidé går ut på att vinna på ”jan”, som kräver lite djupare förklaring. Brädspelsvännerna har utarbetat enhetliga regler som används vid SM och som numera är oomtvistade.